

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Jak to bude s obchodními podmínkami podle NOZ?

Aktuálně platný obchodní zákoník stanoví, že část obsahu smlouvy lze určit odkazem na všeobecné obchodní podmínky vypracované odbornými nebo zájmovými organizacemi nebo odkazem na jiné obchodní podmínky, jež jsou stranám smlouvy známé nebo k návrhu přiložené. Odchylná ujednání ve smlouvě však mají před zněním obchodních podmínek přednost. Tato úprava je téměř doslovně přejata do nového občanského zákoníku – zákona č. [89/2012](#) Sb., účinného od 1. 1. 2014 (dále jen „NOZ“), a je doplněna o nová ustanovení týkající se užívání obchodních podmínek ve smlouvách.

Jednostranná změna obchodních podmínek

Pokud jde o změnu obchodních podmínek, stávající právní úprava vyžaduje výslovný souhlas obou stran nebo alespoň jejich aktivní jednání (stejně jako v případě změny smlouvy). Podle NOZ je nově za stanovených podmínek možné, aby si strany sjednaly, že jedna z nich může v přiměřeném rozsahu obchodní podmínky změnit jednostranně (§ 1752). Jednostranná změna však bude možná pouze u některých smluv, a to **u smluv uzavíraných v běžném obchodním styku s větším počtem osob a zavazujících dlouhodobě k opětovným plněním stejného druhu**, typicky smlouvy o dodávkách energií, telekomunikačních služeb apod. V uvedených smlouvách lze sjednat, že zavazující se strana může obchodní podmínky jednostranně změnit. Takové ujednání je však možné **pouze tehdy, vyplývá-li z povahy závazku již při jednání o uzavření smlouvy rozumná potřeba pozdějších změn obchodních podmínek**.

Obchodní podmínky lze jednostranně změnit pouze v „přiměřeném rozsahu“. Tento pojem však NOZ, stejně jako pojem „rozumná potřeba“, nikterak nedefinuje ani blíže nespecifikuje. Není-li mezi stranami ujednán rozsah změn obchodních podmínek, nepřihlíží se ke změnám vyvolaným okolnostmi, které strana odkazující na podmínky musela předpokládat (např. inflace), ani ke změnám vyvolaným změnami osobních nebo majetkových poměrů takové strany.

Ujednání o jednostranné změně obchodních podmínek **musí obsahovat způsob oznámení změny obchodních podmínek druhé straně a dále právo druhé strany navrhané změny odmítnout a smlouvu z tohoto důvodu vypovědět**. Výpovědní doba musí být stanovena tak, aby druhé straně poskytovala dostatek času k obstarání obdobných plnění od jiného dodavatele. NOZ současně stanoví, že se nepřihlíží k takovým ujednáním, které s výpovědí smlouvy spojují povinnost zatěžující vypovídající stranu.

Překvapivé klauzule v obchodních podmínkách

Za účelem ochrany druhé (zpravidla slabší strany) upravuje NOZ tzv. překvapivé klauzule. Obchodní podmínky bývají zpravidla psány malým písmem, a to v délce několika stran. Jen málokdo se proto s jejich obsahem podrobně seznamuje. Právě proto poskytuje NOZ ochranu před překvapivými klauzulemi. Prohlašuje totiž **za neúčinná ta ustanovení obchodních podmínek, která druhá strana nemohla rozumně očekávat**. Výjimkou je jedině situace, kdy druhá smluvní strana takové ustanovení výslovně přijala. Co se považuje za výslovné přijetí, ukáže až praxe. Nelze tedy vyloučit, že budeme v budoucnu podepisovat nejen obchodní podmínky jako celek, ale též jejich jednotlivá

ustanovení, která by mohla být považována za překvapivá. Při posouzení, zda se jedná o ustanovení, které nelze rozumně očekávat, se dle NOZ přihlíží nejen k obsahu takového ustanovení, ale i ke způsobu jeho vyjádření. Za neúčinná by tak mohla být považována např. ujednání obtížně srozumitelná či příliš složitá. Důvodová zpráva k NOZ považuje za způsob vyjádření příslušného ustanovení i grafickou úpravu textu obchodních podmínek. Za překvapivou klauzuli by tak zřejmě bylo možné považovat i ujednání psané malým písmem, např. v poznámce pod čarou.

Střet různých obchodních podmínek

NOZ pamatuje i na situace, kdy dojde k tzv. střetu obchodních podmínek, tj. když každá strana ke smlouvě připojí své obchodní podmínky (první při návrhu, druhá pak při jeho akceptaci). Pokud strany odkážou v nabídce a v jejím přijetí na obchodní podmínky, které si vzájemně odporují, je smlouva přesto uzavřena. Smluvní vztah se v takovém případě bude řídit těmi ustanoveními obou obchodních podmínek, která nejsou ve vzájemném rozporu (tzv. knock-out rule). Pokud však některá ze stran bez zbytečného odkladu po výměně projevů vůle (tj. po doručení podepsané smlouvy druhou stranou) uvedený způsob aplikace obou smluvních podmínek odmítne, smlouva uzavřena není.

Závěr

Možnost použití obchodních podmínek zůstává v NOZ v zásadě stejná jako v obchodním zákoníku. NOZ však nově chrání druhou smluvní stranu, již jsou obchodní podmínky určeny, před tzv. překvapivými klauzulemi. Zcela nové je pak rovněž pravidlo pro řešení střetu různých obchodních podmínek předložených smluvními stranami. Tyto změny lze hodnotit v zásadě kladně.

Právní úprava v NOZ dále nově připouští možnost jednostranné změny obchodních podmínek, ale jen u některých smluv a pouze v omezeném rozsahu. Současně však chrání druhou smluvní stranu, která má právo smlouvu vypovědět, pokud pro ni budou navrženy změny obchodních podmínek neakceptovatelné. Problémy však budou v praxi zřejmě způsobovat neurčité pojmy (zejména "rozumná potřeba" a "přiměřený rozsah"), které NOZ v úpravě změny obchodních podmínek používá. Výklad těchto pojmů tak zřejmě přinese až rozhodovací praxe soudů.

JUDr. Eva Zrzavecká,
advokát

JUDr. Michaela Šerá,
advokát

[HÁJEK ZRZAVECKÝ advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Revoluční 3
110 00 Praha 1

Tel.: +420 227 629 700

Fax: +420 221 803 384

e-mail: info@hajekzrzavecky.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)